މާލެއިން ބުރުސާއިން އިސްތަންބޫލަށް - 32

އަބްދުﷲ ފާރޫގު ހަސަން

Feb 3, 2023

(27 ޖެނުއަރީގެ އަދަދާ ގުޅޭ)

މިތާނގައި ފާހަގަކޮށްލަން އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. ތުރުކިއްޔާއިން ބޮސްފަރަހުން ގޮވާގެންހުރަސް ނައްފަހަރު ބަދަލުކުރަމުން ގެންދިޔައިރު ތުރުކިއްޔާއިންގެ ބޮޑުބަޔަކަށް އެސްޓިޑަޖަހައިލާ ހިނދުކޮޅުގަކޮށްލެސް ހިމާނާއް ނުވެއެވެ. އަދި ކީއްވެތޯއެވެ؟ ހެއްދެވިންތައް ދިޔައީ ބަޔަޖެހިފައިނެތެވެ. މަޤްސަދަކީ ތުރުކިއްޔާއިން ގޮވާގެންހުރަސް ބާލަމުންގެންދިޔަ ނައްފަހަރަށް ހަމަލާދިނުމުގެ ހޯދިކަން ދޫނުކުރި އަރުވާދިނަށް ލިބުނަ ނުދިނުމެވެ. ތުރުކިއްޔާއިން ގެންގޮސް ބޯޓުތައް އަދަދަށް ގޮވާގެންހުރަސް ނައްފަހަރު ގެންދިއުމުގެ ފުރުސަތު ތުރުކިޔާ އަސްކަރިއްޔާއަށް ހޯދައިދިނުމެވެ.

ތުރުކިއްޔާއިންގެ އެ ކުދި ނައްފަހަރު ގޮވާގެންހުރުގައި ނަގައިލައިފިއެވެ. އިރުއަރައި އަލިވެ ދިއުމުގެ ކުރިން ޖަހައި ފާސްކޮށްޖެއްސެވެ. ދޫނިޔޭގެ ބޮޑުވިލާ ނައްޓައިނުވަތަ ގޮވާގެންހުރުގެ އަނގަމަތީގައި އެދަނޑިގަނޑު ފުރާނެތިވި ފާދަގެ ހިތާމަވެރިކަމާއި އެކަކަށެވެ. އެހެން ޤިބްލަ ވިދާޅުވުމަށްފަހު ކުރިޔަށް ދާއިރު ހިސާބު އެވެ. ތުރުކިއްޔާއިން ދިނީ ދޫނިޔޭގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތުރުކިއްޔާއިން އެބަހީވާފަހަރު ސަރަހައްދު ގޮވާގެންހުރުގެ ދިފާޢަށް ބާރުލިބުނެވެ. ތުރުކިއްޔާއިންގެ ކުދި ނައްފަހަރު އެފަދަ ފާހަގަކޮށްލާ އެކަމަކު ވަޑައިގަތުމަށް ދެފުށުން ހަރުގަނޑުތަކަށެވެ. ނަމަވެސް ދޫނިޔޭގެ ބޮޑު ނައްފަހަރުތައް އެހީތެރިކަން ނުވަތަ ދިނީއެވެ. ދޫނިޔެއިން ހަމައެކަނި ބޮޑުތަކާ އެއްކޮށް ގިނަ ފަހަރު ވެއްޓުނު ވަރަށް ގިނަ ދުޝްމަނުން ހިނގައިދިޔައެވެ. އެހެން

އުބައިދުﷲގެ ހަނދުމަކަމަށް ބިނާކުރި ނަމޫނާ މަސްޖިދެއް، މިހާރު ބަހައްޓާފައިވާ ސަރަހައްދުގެ ފޮޓޯއެއް. އިސްތަންބޫލްގެ ބޮސްފަރަސްގެ ކައިރީގައި ހައިބަތު ފުރިހަމަ އުބައިދުﷲގެ ހަމަޔަށް ގެނެސްދިނުމުގެ ސަބަބެއް ކަމުގައެވެ. ގެއްލުމާއި ހަޔާތް ގެނެސްދިނުމުގެ ސަބަބެއް ކަމުގައެވެ.

އިސްތަންބޫލުގެ ތާރީޚު

މުސްލިމުން ބައިޒަންޓައިން ރަސްކަމުގެ ވެރިރަށް ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާއަށް އިސްތަންބޫލް ނަމުގައި ފަތަޙަކުރީއެވެ. ދުވަހު 27 މެއި 1453 (18 ޖުމާދަލްއޫލާ 857) އަށް. سـلطــان محمّــد ثـانـــی އިސްތަންބޫލުގެ ހަމަލާއަކުން ފަތަޙަކުރުމުގެ ކުރިން ބައިޒަންޓައިން ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާއަށް ހަމަލާދިން އުސްމާނީންގެ ޖަމާޢަތް ރާއްޖެ ހުރި ވަރަށް ބޮޑު ސިފައިންގެ ދަށުގައި ވަނީއެވެ. ހަމަ ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރިއަށް ނުގޮސް ވަރަށް ގިނަ ބޮޑު ބަހަރުތަކެއް އިސްތިޢުމާލުކޮށް ބައިޒަންޓައިނުގެ ބާރު ކުރުވައިލިއެވެ.

سـلطــان محمّــد ثـانـــی ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާ ފަތަޙަކުރުމުގެ ބޮޑު ސަބަބަކީ ކުރުމުގެ އަމާޒު إسـفـنـد يـار اوغـلـــی ގެ ވެރިކަމުގެ ސަރަހައްދަށް ހަމަލާދިނުމެވެ. މުސްލިމުންނަށް ހަމަ ބާރުގަދަ ދުވަސްތަކެއް އައިސްފައިވާ ކަމަށް ބުނެވެއެވެ. ބޮޑު ސަރަހައްދެއް ހިފުމާއެކު ބަލާނަމަ އެސްޓޭޓް ގިނައިރު ވަރަށް ބޮޑު ސިފައިންގެ ހަމަލާތަކަށް ދިމާވެފައިވާ ކަމެއް ނުވެއެވެ. ހަމަ ސަރަހައްދުގެ ބާރު އިތުރުވެ ގިނަ ޤައުމުތަކެއް ބާރުވެގެން ބޮޑު ބަލާނަމަ އުޅުނު ސަރަހައްދެއް ކަމުގައި ވެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ތާރީޚުގައި ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނެސްދިން ސިފައިން ބަހައްޓާފައިވާ ސަރަހައްދުގެ ބޮޑު ހިއްސާއެއް ކަމުގައި ވެއެވެ. ސަރަހައްދުގެ

ޤުސްޠަންޠީނިޔާ ދިފާޢުގެ ހުރަހެއްތަކުންވެސް ބޮޑުފަދައި ގެއްލުވިއެވެ. ޤަބޫލުއް ނުކުރެއްވިއެވެ. (ތާރީޚް އިސްލާމް އަކިލު
ސަރުބިޔާތު-ނަޢީމާ ބުރަހާނު)

مولانا أكبر شاه خان نجيب آبادى އެކަތާގެން ލިޔުއްވި "ތާރީޚް އިސްލާމް" ގައި ލިޔުއްވައިފައިވެއެވެ. 24 މެއި 1453 ސަރަހައްދު ޤުސްޠަންޠީނިޔަ سلطان محمّد ثانى އަރިހަށް ވުސްޓިއް ޤުރުއްވިއެވެ. "ވަނީކޮށްފަ ކަނޑުއެއްގައި ފެށުނު އަޑުކޮށްފަ އަރުވަނިވީ މިހާރު ތައްޔާރުވެވޭ. ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާ އަރުވަނިވީ ހައްދުވާލައި ބޯޓުގެ ސުންފަތުކުރެވޭ." سلطان محمّد އަށް އާދޭހަކީ ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާ ފަތަހަކުރުމާ ގުޅޭ ހަޤީޤަތެއް ލިބިވަޑައިގަތުމެވެ. سلطان محمّد ޖަވާބުގައި އަންގަވައިފިއެވެ. "ވަނީކޮށްފަ ކުރަމަންޓްކަމަ ޤުއްދުސްމަނުފަ ތައްޔާރުވެވޭ ދުވަހު ސަލާމަތުން ވަނީކޮށްފަހަން އަރުވަނިވީ. އެކަމަކު މިހާރު ދުވަސް ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާ އަރުވަނިވީ ވެރިކަމުގެ ނިޔަމަތަކީ ވާކަށްނުކެރޭ." سلطان محمّد އަށް ޖަވާބަކަށް އެނިގަވަޑައިގަންނަވައެވެ. ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާގެ ވަށައި ފަޅުގަނޑު އާރާއިސް މުސްލިމު ޖަމާޢަތް ދަޅުގަނޑުގެ ބޮޑުބައިގަޔާއެވެ. އަރަސްކަން ދުރުޖެހުމަކީ ނުކުރެވޭނެ ކަމެއް ކަނޑައެޅުމަށް ތިމާގެ ނިޔަމަތްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާ ފަތަހަކުރުމުގެ ބޭނުންގައި ފެށުނެވެ. ހަމައެކަނި ސަރަހައްދު ޤުސްޠަންޠީނިޔާއި އާންމުގެ ކުރިން ދިޔައީ ގައިސަރުގެ ބޮޑުބޮޑު ޢިމާރާތްތަކާއި ކުރިމަތިލާންޖެހުނު ސަލާމަތްތަކުގައި سلطان محمّد ވަނީ ހަނދާން ކުރުވައި ނުވަތަ ވަރަށްގިނަ ގޮތްގޮތުން މަސައްކަތްކުރެއްވިއެވެ. ބަޔަކު ބުނާގޮތުގައި ޤުސްޠަންޠީނިއްޔާގެ އަރުވަނިވީ ވިލާގެން އަލަށް ފަށައިގަތުމާ ގުޅިގެން ސަރަހައްދު ޤުސްޠަންޠީނިޔާގެ ނިޔަމަތަށް ރަނގަޅުވުމުގެ ސަރަހައްދުގައި سلطان محمّد ثانى ގެ ނިޔާވުމުގެ ތާރީޚުގެ ފަހުން ސަރުކާރު ތާރީޚުގެ ތެރޭގައި ވެސް. އެކަމަކު ގައިސަރު ޤުސްޠަންޠީނިޔަން (XII) ގެ ނަސްލުތަކުގެ ލިޔުއްވި ފަހުން ރޯމަނުންގެ ރަސްކަލުން ގައިސަރުގެ އިބުރާހީމް ބަޔަކުގެ އަށްވަނަ ރަސްގެ ބައިވެރިވުމަށް ގުޅިގެން ފުރުސަތު ލިބުނެވެ. އެއްބަޔަކު سلطان محمّد ثانى ގެ އަށް ހަވާލު ކުރެވުނު ސަރަހައްދު ތަފާސް އެކުއަކު ތާރީޚަށް ރަސްކަލުން ނަސްލުކޮށްފާނެއެވެ. އަދި ބައިވަރު މީހުން ރަސްކަމުގެ ހަމަ ތާރީޚުތައް ބަޔަކު ވެރިކަން ވަނީ
މަސައްކަތްކުރައްވައިގެން ނިމުނު އަދި ދުވަހު ތާރީޚަށް ލިޔެވިފައިވެއެވެ. (ޖިލްދު: 3، ސަފްހާ: 382-383)

سلطان محمّد ثانی އެދުވަރު އޭނާގެ ޒުވާން ދުވަސްވަރުގައި އިސްލާމީ އުސްތާޛު މަޝްވަރާ މަޤްބޫލު ބޭއްވިއެވެ. އެކަމަކު ހަމައަށް އިސްތިޢުމާރީ ދައުލަތުގެ ބޮޑުބޮޑު އުސްތާދުންގެ އުފެއްދެވިއެވެ. އެޒަމާނުގައި ވިލާތުގެ ހިތްތަކުގައި ދައުލަތުގެ އެހީގެ ސަބަބުން ކުރިއަރާފައިވާ ކޮންސްޓަންޓިނޯޕަލް ހިއްސާކުރެއްވުމަށް ފަށައިގަތުމުން ބޭރުގެ ބާރުތަކުން ދިފާޢުވުމަށް ހުރަސްއެޅިއެވެ.

28 މޭ 1453 ގައި سلطان محمّد އޭނާގެ ލަޝްކަރާ އިސްލާމީ ބާރުތައް ކުރިއަރައިގެން ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ފަތަޙަކުރެއްވިއެވެ. "މާތްރަސްކަލާނގެ ފުރިހަމަ ބާރާއި ބަރަކާތްތެރިކަމާއި ހަމަޖެހުމާއެކު ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. سلطان محمّد ثانی ބަރަކާތުން ބޮޑު ފަތަޙެއް ލިބިވަޑައިގެންފައިވާކަން އެމީހުންގެ އާޚިރަތުގައި ޖަޒާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ވަޢުދު ލިބިފައިވެއެވެ.

سلطان محمّد فاتح ގެ މިސްރާ މުސަލްމާނުން ނަބިއްޔާ ކަމުގެ ސަބަބުން ނަބަވީ ޙަދީޘް މިގޮތަށް ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. "އަހަރެން ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް މުސްލިމުން ފަތަޙަކުރާނެ ކަމަށް ބަޔާންކުރެއްވި ޙަދީޘް ނަބިއްޔާގެ ފަރާތުން މިހާރު އިސްލާމީ ތާރީޚުގައި ރިވާވެއެވެ.

އެކަން ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލްގެ ސަބަބުގައި އެތަކެއް ކަންތައް ނިމިގެންދިޔަ ސުލްޠާނުންގެ ވާހަކަތަކެވެ. މިގޮތުން ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް އާއި އެކަމާ ގުޅުންހުރި ފަތަޙުގެ ޚަބަރު ނަބިއްޔާގެ ސުންނަތުގައި ވާކަމަށް ބުނެވިފައިވެއެވެ.

އަހަރެން ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް މުއްސަނދި ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ތަރައްޤީގައި ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލްގެ ރަސްމީ ގޮތުގައި ޖަނަވާރުތަކާއި އިމާރާތްތަކުގެ ސަޤާފަތުގެ މަރުކަޒަކަށް ވެގެންދިޔައެވެ. މުސްލިމުންނަށް ނަބިއްޔާގެ ބަސްފުޅަކީ ޙަޤީޤަތެއް ކަމުގައި ވާއިރު މުސްލިމުން އަބަދުވެސް ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ދެކެ ލޯބިވެގެންދިޔައެވެ. މުސްލިމުން ކަރުހިއްލުމަށް ޝައުޤުވެރިވީއެވެ. ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ފަތަޙަކުރާ ސުލްޠާނުންނަށް ތަޢުރީފު ލިބިފައިވާކަމުން ބޮޑެތި ތަޖުރިބާތައް ލިބިގެންދިޔައެވެ. ބިޒަންޓިއަން ސަރަޙައްދުގެ މުއްސަނދި ވިޔަފާރީގެ ސަރަޙައްދަކަށް ބަދަލުވެ އިސްލާމީ ސަޤާފަތުގެ ބޮޑު ތަރިކަމާއި ހިތްގައިމު އިމާރާތްތަކުގެ ތަރައްޤީ ލިބުނެވެ.

މުސްލިމުން ހޯދުމުގެ ޤަދީމީ ބިނާތައް ނުރަސްކޮށް ރަށްރަށް ބެލެހެއްޓުމުގެ ސަލާމަތް ކަމުގެ ތަރައްޤީ ހިފެހެއްޓުމަށް ލިބިގަތެވެ. މިކަމަށް ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ނަބިއްޔާގެ ޙަދީޘްގައި ސަލާމަތްވުމާއި ހިތްހަމަޖެހުމާއި ތަރައްޤީގެ ސަބަބުން ތަޢުރީފު ލިބިގެންދިޔައެވެ. މިގޮތުން ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ނަބިއްޔާގެ ރަސްމީ ދުޢާތަކުގެ ބާރުގައި ފަތަޙަކުރެވުނު ބިމަކަށް ވެގެންދިޔައެވެ. ބިޒަންޓިއަން ލަޝްކަރުގެ ބޮޑު އަސްކަރީ މަރުކަޒު ވަގުތުން ހުސްވިއެވެ.

ސުލްޠާނުގެ ފަތަޙުގެ ޙަޤީޤީ ސަބަބަކީ ނަބިއްޔާގެ ކޮންމެ ބަސްފުޅެއް ޙަޤީޤަތަކަށް ވުމެވެ. ބިޒަންޓިއަން ލަޝްކަރަށް ބަލިކަށިކަން ފެނިގެންދިޔައެވެ. ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ނަބިއްޔާގެ ޙަދީޘް ސަބަބުން މުސްލިމުން ބޭނުންކުރެއްވި ޙިކުމަތްތެރިކަމުގެ ހެކިތަކެއް ފެނިގެންދިޔައެވެ. މާތް الله ގެ އިރާދަފުޅާއެކު ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް މިގޮތަށް ފަތަޙަކުރެވުނެވެ. ބިޒަންޓިއަން ބާރުތައް ނިމިގެންދިޔައެވެ. ކުރިއަށް ހުރި ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް މިރާސްކަމުގައި ތާރީޚުގައި ޙަޤީޤަތަކަށް ވެގެންދިޔައެވެ. ކޮންސްޓެންޓިނޯޕަލް ފަތަޙަކުރެވުނު ދުވަހަކީ އިސްލާމީ ތާރީޚުގެ ރަން ދުވަހެކެވެ."

(ސަރުކާރު: 85، 86)

سلطـــان محمّــد ثـانـــى އެމަނިކުފާނުގެ ތަޤްރީރު ނިންމުމަށްފަހު އަމުރުކުރެއްވިއެވެ. "ތިޔަބައިމީހުންގެ ޤިލާގެދޮރު ނުބިރުގަންނާށެވެ! ކަލޭގެން އަރާމުކުރާށެވެ! މާދަމާ ހެނދުނު ފަތިހާ ދަނބުރު ފާރުކަރައިރިއަކަށް އަންނާނެވެ. ތިޔަބައިމީހުންނަށް އަމުރު އަޑުއާއެކު ތަނުގެ ވަނައިގެން ފާރުގަނޑުތަކަށް ހަމަލާދޭނެވެ."

ހުރިހައިޖާގަތަކުންވެސް ފަސްވަކަރުގެ ހުރިހައިކަމެއް ބަލަކައްޓަވަމުން ގެންދެވީ سلطـان محمّـد ثـانــى އަމިއްލަފުޅަށެވެ. އެންމެފަހުގެ ބަމަޖަރަންބަކައިވެސް ހުރިހައިކަމެއް ފުރިހަމަކުރަމުން އިސްތިޒާމު ކުރެއްވިއެވެ. ހަރައިވަނީ ... އިސްލާމީދީނުގެ ...

... ..."

...

.(Decisive Moments in the History of Islam by M.A. Enan (Egypt)

މިކޮޅުން އިސްލާމީ ކޭމްޕުގައި ތުރުކީ މަގާސަވާއެއްގެ މަންޖަނީގު ފެންނަމުންދިޔައިރު އަޅުއްކޮޅުން މުޅި ޤުސްތަންތީނިއްޔާގައި ފެތުރިފައިއޮތީ ބިރުވެރިކަމެވެ. ކަންބޮޑުވުމެވެ. މާޔޫސްކަމެވެ. ޤުސްތަންތީނިއްޔާގެ އަހުލުވެރިން ތަޅުތަޅުލާ ހިތްވަރުކަނޑާލަ އިންތިޒާރުކުރަމުން ގެންދިޔައީ 29 މެއި ގެ ބިރުވެރި ފަތިހަށެވެ. އެބައިމީހުންނަށް މަރާއި ހަލާކާއިގެން އިހުއްޔާން ދުވަހެއްގެ ފަތިހަކެވެ.

ސަލްޠަނަތު ޤުސްތަންތީނިއްޔާ އަށްވެދެވުނު ހަމަލާއެއް ހަނދާނު ވިޔަފާރިއެއްނޫނު އެހެން އިރާނާގެ ސޫރު ކިއްލާގައި ގިނަސާފުނު ބޭއްވިއެވެ. ފާސްކުރިތިކުގެ ޒާނުޖީރުން ހަރުގެ ފަރާތުންނާއި، ދަނޑުމަތީގެ ފުރަތަމަ އިރާނާއި ރާޅުގެ ކަމަށްޓަކައި އަންގުވުނު އ ޖާސޫހާ ދަޅުވެތި ފޮއްވިއެވެ. ސުލްޠާނު ޤުސްތަންތީނިއްޔާ އަ ޖާސޫހުގައި ނުހަނު ބޮޑުހިތި ތޮޕީޚާނާ ދުއްވިއެވެ. މިއީނުގައި އަ ތޮޕީޚާނާ ހުރާބާއެއް ހިފަހައްޓާލި މިހާރުގެ އިސްތަންބޫލް ދަނޑުވަތަނަކީ ދެފުށް ހަމަކުރުމަށްޓަކައި ދޫކޮށްލެވިއެވެ؟

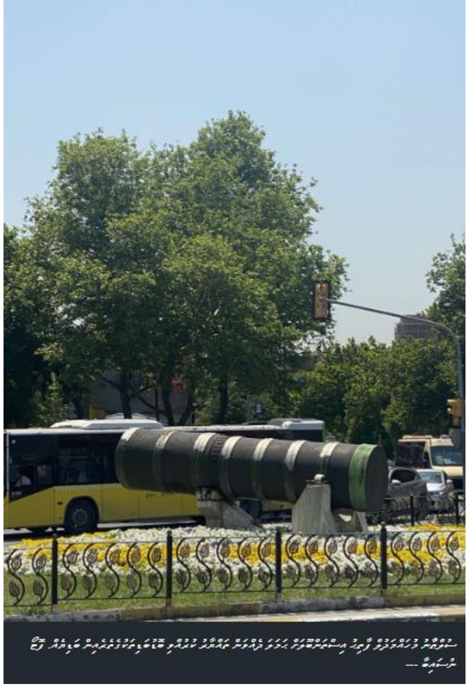

އާދެ، އަ ތާރީޚީ ތޮޕީޚާނާ ބޭރުކޮށްލީ "سلطان محمّد الفاتح" ގެ މުސްތަޝްރިޤު ލިޔުއްވައިފައިވެއެވެ. "ސަލްޠަނަތު ޤުސްތަންތީނިއްޔާ ފަތަހަކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވުނު މަޝްހޫރު ތޮޕީޚާނާތަކުގެ ތެރެއިން އެއްބޮޑުވެގެންވާ ތޮޕެވެ. އެ ތޮޕީޚާނާ ހަމައެކަނި ގެންގުޅުއްވެވީ އުތުމާނީ ފަތަހަކުރުމަށެވެ. އަދި ވާހަކަ ކިޔައިދެއެވެ.

"އެންމެފަހުގެ ބަރަކަތުގެ ގޭ ކައިރިވެއްޖެއެވެ. ހިތަކީ ބޮޑުކާއްޔެއްނުވާ ވިޓަމިން ނަހަމައިޔިމަންޖެހޭކަމި ފުރިހަމަ އާރާއި

ބާރާއްކާ ޖަމާވެފައެވެ. ވިޓަމިން ހިނގާއި ސާބިތުކުރާއި ކޮންމެކަމާއި ފިސާރި ކުރިމިބޭން އެއްކަލަ ކުރިމަތިވާނެ.

ވިޓަމިނުގެ ދިނާއި ވިޓަމިނުގެ ތަސްގޮތާއި ވިޓަމިނުގެ އަސަރުތަކާއި މި ފުރުސަތު ތަރުގެ ދިޔުމަގައި

ވިޓަމިނުގެ ވާހަކަ އަދިކަކާލެވެ. އަހަރެން މެދުކާލުގެ ހަނދުވަރުން އެއްޗަ އެކާލުގެ ދިރިހުރިވަނީކަމެވެ. މި ނުސީދާން

ވެދުމަގައި އެކާލުގެ އަހަރެމެންނަށް މަދުދުކަމޮވައިދީ ކަމުގައިވާނަމަ ދުށުމިނުނަން ޖެހޭ އަހަރެމެންގެ ކަނޑިލުކާގެ

ކުރިމަތީގައި ގެއްލުމާއި ހަލާކު ދިވޭގަނޑުން ނުކެމިކާލުކާ އުނދަގޫތަކެވެ. އަހަރެމެންގެ ގުޅުމާލާ ކުރެވިއްޖެ އެކާލުގެ

ވަށްޖެހިފައިވާ ތަރަކަވެ ދިރުމާރި ނާކަމުޓަބޮއްޖެ ކަމުގައިވާނަމަ ކަނީވިނަން ޖެހިއްނު އެއްޗެއްގެ މިނިވަންކަމާއި އަދުހުރި

ހުރަހި ޖަޒީރާތަކުން އަޅުދުވެގެންވެ. މަޖުރޫދެކެވެ. ވިޓަމިން ދައުލަތުކޮށް ގުޅުކަސްކާލުގެ ތަޢުލީމުން ވިޔަފާރި

އަހަރެމެން އެކަޝަވެ. ދުށުމިނުން އިމްބާރުކުރީ ބާވަރާއި ހަމަހަމަކަމާއި ޖަމާހި ހަމިހާތުގެ އަސާކޮށް ވަނުގަދު މަރުބިޓިވެރެވެ.

އެކަމަކު އަހަރެމެން ބަރުސާކުރީ މުސްތަޤްބަލުގެ މަގަތަކެވެ. އެހެންކަމުން ހިމާޔަތު އުފެއްދުމުގެ ހިމާޔަތުދަރުކަތާއި

ފަރާތެއްގެ ބަސްބުދަލުގޮތަށް ދުށުމިނުގެ ދަރަޖަ ބިރުކުރާނެވެ! އެބައިމީހުން ދާދިއަވަހަށް ވިޓަމިނުގެ މިއްލަތް

އަރައިގަންނާނެއެވެ. ބަލަނބޯހެވެ. އެބައިމީހުގެ ނިސްބަތުން ވިޓަމިނުގެ އަދަދު މަދުވެ. އެކަމަކު ދަރުގެ ވަރުގަދަ

ފަރުބަދު ވިޓަމިނުގެ ދިފާއަށް ފެހިކަން ލިބޭނެއެވެ. ފަސްކަށްނުލާނެއެވެ. އާގައިމަދަށް ވިޓަމިނުގެ އެކަލި

ބާރުދުރުގެ ބަޔަރުރުކުގެ ވިޓަމިނުގެ ބާރަކާއިބަދު ހިމާޔަތު ކުރެއްވާނެއެވެ. އެބައިމީހުންގެ އުމީދު މަސްދަރުތަކުގެ

އެންމެފަހުގެ ނަޞްރު ދިފާއަކީ ހިމާޔަތުކުރުމަށް ފަރުމާކުރެވިފައި ކުރިމަތީ ދަރަޖަހެއްދި ބައްދަލުކުރެވެ. އެހެންކަމަކު

ފަށުއްޓުގައިވެސް ވިޓަމިނުގެ ދުވަހު ފާޅުކުރަނީ ލިބިގެންނެވެ. އެމީހުން ޤާނޫނުތަކުން މަގުތަކުގެ ސަލާމަތްކުރެއެވެ.

ވިޓަމިނުގެ ހިމާޔަތާއި ހިއްސާކުރަނީ ސާބިތުކޮށް މިއުޅެބުކުގެ ފަރުގައިވާނަމަ ފަރަހަމަ ވިޓަމިނުގެ ބަރުކަތެވެ. (سـلطـان

محمّـد فـاتـح ޢާޠިފް محمّـد صفـوت مـصــری)

(ނިމުނީ)